

Uniunea Centrelor de Mediere din România

“Medierea, brand de țară”

www.ucmro.ro

CĂTRE: CAMERA DEPUTAȚILOR

În atenția: Comisiei Juridice, de Disciplină și Imunități a Parlamentului

Inițiator: UNIUNEA CENTRELOR DE MEDIERE DIN ROMÂNIA

Titlul Proiectului: LEGE pentru modificarea și completarea art. 2, art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator

Domnule Președinte,

Vă transmitem alăturat *Proiectul pentru modificarea și completarea art. 2, art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator*, în vederea avizării acestuia.

Cu stimă,
Mugur Bogdan Mitroi,
Președinte U.C.M.R.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

privind modificarea și completarea Legii 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1 Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 441 din data de 22 mai 2006, se modifică și se completează după cum urmează:

Art. 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

(1) Dacă legea nu prevede altfel, părțile, persoane fizice sau juridice își pot soluționa conflictele de orice natură prin procedura medierii, chiar și după declanșarea unui proces în fața instanței de judecată.

(2) Judecătorul, procurorul, notarul, executorul judecătoresc, consilierul juridic și avocatul vor recomanda părților, respectiv părții pe care o reprezintă, soluționarea amiabilă a litigiului, respectiv a conflictului, prin procedura medierii, potrivit legii speciale.

(3) În toate litigiile ce au ca obiect domeniile prevăzute de art. 60¹ încercarea soluționării acestora prin mediere reprezintă o condiție prealabilă pentru introducerea acțiunilor la instanțele competente, iar părțile vor fi asistate în mod obligatoriu de avocați sau consilieri juridici.

(4) Dovada încercării și/sau a parcurgerii procedurii de mediere se face printr-un proces verbal eliberat de mediatorul căruia partea, respectiv părțile, i s-au adresat, potrivit prevederilor art. 43 din prezenta lege.

(5) În toate cazurile prevăzute de art.60¹, dacă partea chemată la încercarea soluționării prin mediere nu răspunde în mod expres invitației sau nu se prezintă de două ori la rând la datele fixate pentru încercarea soluționării prin mediere, în termen de 15 zile calendaristice de la comunicare, va fi obligată, la cererea părții interesate, la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de soluționarea conflictului de către instanța competentă, chiar dacă a obținut o sentință favorabilă.

(6) Nu pot face obiectul medierii drepturile strict personale, cum sunt cele privitoare la statutul persoanei, precum și orice alte drepturi de care părțile, potrivit legii, nu pot dispune prin convenție sau prin orice alt mod admis de lege.

(7) Când părțile aflate în conflict au ajuns la o înțelegere, se redactează un acord scris, care va cuprinde toate clauzele consimțite de acestea. De regulă, acordul este redactat de către mediator, cu excepția situațiilor în care părțile și mediatorul convin altfel.

(8) Acordul părților nu trebuie să cuprindă prevederi contrare legii și ordinii publice. În condițiile în care legea impune îndeplinirea unor condiții de fond și de formă, legalitatea acordului de mediere va fi verificată și atestată fie de avocații sau consilierii juridici ai părților, în situația în care acestea au fost asistate pe parcursul procedurii de mediere, fie de un alt avocat ales de mediator cu acordul părților.

(9) Acordul de mediere are caracter obligatoriu pentru părți.

(10) În caz de neexecutare de bunăvoie a obligațiilor, respectiv a clauzelor stabilite prin acordul de mediere atestat de către avocat sau consilier juridic, partea interesată poate să solicite

executorului judecătoresc îndeplinirea tuturor formalităților în vederea punerii în executare a acordului de mediere.

(11) Înțelegerea părților poate să cuprindă, în condițiile legii, termene și condiții exprese de îndeplinire a obligațiilor reciproce.

(12) În cazul în care conflictul mediat vizează transferul dreptului de proprietate privind bunurile imobile, precum și al altor drepturi reale, partaje și cauze succesoriale, sub sancțiunea nulității absolute, acordul de mediere atestat de avocat sau consilier juridic va fi prezentat notarului public sau instanței de judecată, pentru ca aceștia, în baza acordului de mediere, să emită un act autentic sau o hotărâre judecătorească după caz, în temeiul procedurilor legale. Dispozițiile alin. (8) se aplică în mod corespunzător și în cazul acordurilor de mediere încheiate între părți cu privire la constituirea, modificarea sau stingerea oricărui drept real imobiliar.

(13) În cazul în care legea impune îndeplinirea condițiilor de publicitate, notarul public sau instanța de judecată va solicita înscrierea acordului autenticat, respectiv a hotărârii judecătorești în Cartea Funciară.

Art.58 se abrogă.

Art. 60¹ se modifică și va avea următorul cuprins:

Litigiile în care potrivit legii, încercarea soluționării acestora prin mediere reprezintă o condiție prealabilă pentru introducerea acțiunilor la instanțele competente și în care partea/părțile sunt ținute să facă dovada în acest sens, sunt următoarele:

a) în domeniul protecției consumatorilor, când consumatorul invocă existența unui prejudiciu ca urmare a achiziționării unui produs sau a unui serviciu defectuos, a nerespectării clauzelor contractuale ori garanțiilor acordate, a existenței unor clauze abuzive cuprinse în contractele încheiate între consumatori și operatorii economici ori a încălcării altor drepturi prevăzute în legislația națională sau a Uniunii Europene în domeniul protecției consumatorilor;

b) în materia dreptului familiei, în situațiile prevăzute la art. 64;

c) în domeniul litigiilor privind posesia, grănițuirea, strămutarea de hotare, precum și în orice alte litigii care privesc raporturile de vecinătate;

d) în domeniul răspunderii profesionale în care poate fi angajată răspunderea profesională, respectiv cauzele de malpraxis, în măsura în care prin legi speciale nu este prevăzută o altă procedură;

e) în litigiile de muncă izvorâte din încheierea, executarea și încetarea contractelor individuale de muncă;

f) în litigiile civile a căror valoare este sub 50.000 lei, cu excepția litigiilor în care s-a pronunțat o hotărâre executorie de deschidere a procedurii de insolvență, a acțiunilor referitoare la registrul comerțului și a cazurilor în care părțile aleg să recurgă la procedura prevăzută la art. 1.013-1.024 sau la cea prevăzută la art. 1.025-1.032 din Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul pentru modificarea și completarea art. 2, art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator.

Secțiunea 1 - Titlul prezentului act normativ

LEGE pentru modificarea și completarea art. 2, art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator

Secțiunea 2 – Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale. În data de 07 mai 2014 Curtea Constituțională a României a admis excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 200 din Codul de procedură civilă, precum și celor ale art. 2 alin. (1), art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, astfel încât se impune o modificare și completare a prevederilor art. 2, art. 58 și art. 60¹ din legea menționată.

Prevederile art. 2 alin.(1) au fost declarate neconstituționale în sensul că s-a considerat a fi neconstituțională obligația părților de a participa la ședința de *informare* privind legea medierii, deoarece nu se justifică o procedură specială de informare asupra conținutului acestei legi, cetățenii beneficiind de prezumția de cunoaștere a legii.

Deasemenea, se consideră că sancțiunea pentru neparcurgerea acestei proceduri, respectiv inadmisibilitatea cererii de chemare în judecată, este neconstituțională deoarece prin dispozițiile art. 21 din Constituție, se stipulează că nu poate fi îngrădit accesul liber la justiție.

S-a apreciat de către Curtea Constituțională că procedura prealabilă obligatorie a *informării* asupra avantajelor medierii și sancțiunea inadmisibilității acțiunii de chemare în judecată în cazul în care nu se realizează această procedură prealabilă, sunt o sarcină inoportună pusă asupra justițiabilului în condițiile în care procedura se rezumă la o simplă obligație de *informare* și nu la încercarea efectivă de soluționare a conflictului prin mediere.

Modificările aduse Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, prin actul normativ propus, referitor la încercarea soluționării unor litigii prin procedura medierii ca o condiție prealabilă introducerii acțiunii la instanțele competente își au temeiul în **îndrumările** arătate de către Curtea Constituțională care a statuat: ”....că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie o îngrădire a accesului liber la justiție. Mai mult în jurisprudență, s-a statuat că liberul acces la justiție presupune accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția”. De asemenea, Curtea Constituțională a statuat și faptul că ”accesul liber la justiție implică prin natura sa o reglementare din partea statului și poate fi supus unor limitări, atâta timp cât nu este atinsă substanța dreptului”.

La nivelul ordinii juridice interne, garantarea dreptului de acces la justiție se realizează prin două texte legale: pe de o parte, art. 21 din Constituție, pe de altă parte, art. 6 paragraful 1 din Convenție, care odată cu ratificarea sa, a devenit parte din legislația internă.

Dreptul de acces la justiție este un *drept non-absolut*. Aceasta pentru că el nu are caracterul unei libertăți absolute, fiind supus anumitor limitări. Aceste limitări sunt impuse de puterea de stat, ele având scopul protejării altor interese superioare; astfel, existența unor limitări ale dreptului de acces la justiție este implicită exercitării normale a acestuia, motiv

pentru care acestea sunt recunoscute în mod unanim atât la nivelul practicii judiciare interne, cât și la cel al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Astfel, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) precum și alte acte normative din domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, prevede anumite situații în care exercitarea acestora poate fi restrânsă sau limitată.

Restrângerea sau limitarea unor drepturi sau libertăți garantate de CEDO prin constituția autorităților naționale este condiționată de respectarea unor reguli și principii obligatorii, după cum urmează:

- a) limitarea să fie prevăzută de lege, iar legea în sens larg de act normativ să îndeplinească criteriile accesibilității (să fie publicată și ușor de înțeles) și previzibilității (destinatarii legii să înțeleagă comportamentul care li se cere și efectele acestuia);
- b) limitarea trebuie să urmărească un scop legitim, în sensul că poate decurge atât din măsuri privind protecția interesului general cât și din măsuri privind protecția drepturilor altor persoane;
- c) limitarea trebuie să fie necesară într-o societate democratică.

Detaliind în Hotărârea *Handyside c. Regatului Unit*, CEDO precizează că elementele caracteristice ale unei societăți democratice sunt pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere, iar o măsură poate fi considerată ca necesară într-o societate democratică numai atunci când este în același timp *rezultatul unei nevoi sociale imperioase și proporțional cu scopul legitim urmărit*.

Curtea a reiterat în cauza *Ashingdane c. Regatului Unit* principiile enunțate inițial în "*Afacerea lingvistică belgiană*" și apoi în cauza *Golder c. Regatului Unit*, și anume, că dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, ci poate face obiectul unor limitări. Acestea sunt implicit permise întrucât dreptul de acces la justiție necesită prin însăși natura sa o reglementare din partea statelor, *reglementare care poate să varieze în timp și spațiu, în funcție de nevoile și resursele de care dispun comunitatea și persoanele individuale*. În stabilirea acestor reglementări, statele beneficiază de o anumită marjă de apreciere.

Principiile invocate de Curte în cauza *Ashingdane c. Regatului Unit* și dezvoltate în jurisprudența sa ulterioară se reflectă și în ceea ce privește sistemul de drept românesc. Astfel, prin Decizia nr. 894/2006, Curtea Constituțională a statuat că "*prevederile legale criticate nu încalcă dispozițiile constituționale și cele convenționale invocate, întrucât, așa cum a decis Curtea Constituțională și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut, orice restricție fiind admisă atât timp cât nu se aduce atingere dreptului de acces la un tribunal în substanța sa, statul dispunând în acest sens de o marjă de apreciere*".

În plus, chiar Curtea Constituțională a precizat prin Decizia nr. 126/2000 că nu trebuie făcută o confuzie între stabilirea unor condiții privind exercitarea unor drepturi prevăzute de lege, care nu contravin principiului accesului liber la justiție, condiții de natură să împiedice abuzul de drept și, în același timp, să asigure celeritatea procedurii, și, pe de altă parte, îngrădirea accesului la justiție.

Totodată, urmărind aceeași linie de gândire, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 189/2006 a arătat că principiul accesului liber la justiție consacrat prin textul art. 21 din Constituție implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale.

Prin urmare, din interpretarea deciziilor amintite mai sus se desprinde concluzia că formularea din art. 21 din Constituție ("*nici o lege nu poate îngrădi exercitarea acestui drept*") nu poate fi interpretată în sens strict, câtă vreme anumite limitări ale dreptului de acces la justiție sunt inerente naturii și exercitării acestuia. Astfel, s-a arătat că existența unei

reglementări statale, fiind implicită respectării dreptului de acces la justiție și conținând implicit condiții de exercitare a accesului, nu poate contraveni libertății de acces la justiție, prin simpla sa existență. *Reglementarea accesului la justiție contravine acestuia doar atunci când tinde să îl anuleze, impunând condiții nerezonabile, nu și când tinde doar să îl regleze.*

Or, prin modificarea propusă, în sensul că în toate litigiile ce au ca obiect domeniile prevăzute de art. 60¹ din Legea nr. 192/2006, încercarea soluționării acestora prin mediere reprezintă o condiție prealabilă pentru introducerea acțiunilor la instanțele competente, se apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului, nefiind atinsă substanța dreptului de acces la justiție și existând o rațiune suficientă care justifică această reglementare.

Încurajarea și facilitarea medierii de către stat reprezintă un aspect al unei bune administrări a justiției și al unui management activ al cazurilor, care la rândul lui constituie un aspect pentru obținerea obiectivului principal, mai ales în cazurile în care sunt implicați bani publici, în mod nejustificat.

Astfel, accesul la justiție nu este obstrucționat prin instituirea condiției prealabile a încercării de soluționare prin mediere a litigiilor prevăzute de art. 60¹ din Legea nr. 192/2006 căci nu împiedică partea interesată să își valorifice drepturile sau să combată susținerile adversarului și nu aduc atingere dreptului de a-și angaja avocat; părțile nu sunt obligate să ajungă la o înțelegere, ci pot oricând, în cazul în care eșuează în încercarea de mediere, să se adreseze în mod liber și direct instanței de judecată - *procedura out-of (orice parte are dreptul să renunțe la mediere în timpul desfășurării acesteia).*

Dimpotrivă, reglementarea propusă este menită să ofere și garanteze dreptul și oportunitatea cetățenilor la o procedură rapidă și convenabilă financiar, prin care aceștia chiar să își soluționeze efectiv litigiul – servind în acest fel interesului colectiv al bunei administrări a justiției, prin degrevarea instanțelor de judecată și reducerea costurilor. Prezența obligatorie a avocaților/consilierilor juridici în cadrul acestei proceduri obligatorii este de natură să asigure garanția protecției integrale a drepturilor părților.

Instituirea sancțiunii obligării părții chemate la mediere care nu răspunde în mod expres invitației sau nu se prezintă de două ori la rând la datele fixate pentru încercarea soluționării prin mediere, în termen de 15 zile calendaristice de la comunicare, la plata cheltuielilor de judecată ocazionate de soluționarea conflictului de către instanța competentă, chiar dacă a obținut o sentință favorabilă, este de natură să evite tergiversarea soluționării cauzei și este, de asemenea, în limita jurisprudenței Curții Constituționale a României – decizia nr. 126/2000, potrivit căreia “*reglementarea exercitării unui drept procesual, inclusiv prin prevederea anumitor termene și condiții de realizare, nu are semnificația încălcării aceluși drept în cazul în care, din lipsa de diligență a părții interesate, termenele și condițiile respective nu au fost respectate*”. Achitarea părților de această obligație poate fi relevantă în ceea ce privește costurile, deoarece, atunci când își exercită discreția cu privire la costuri, instanța trebuie să ia în considerare toate circumstanțele, inclusiv comportamentul tuturor părților.

Mai mult decât atât, prin efectul executoriu reglementat prin propunere pentru acordurile de mediere a căror legalitate a fost atestată de avocați sau consilieri juridici, se instituie un instrument de facilitare a bunei administrări a justiției, protejându-se interesul colectiv superior.

Propunerea de modificare se fundamentează de asemenea pe exemple legislative funcționale în prezent din cadrul unor **state-membre ale U.E.**

Astfel, la 20 septembrie 2013, prin Decretul 69/2013 al „medierii obligatorii“ a reintrat în vigoare în sistemul juridic italian, motivația fiind “dispoziții urgente pentru relansarea

economiei”. Legea 98 din 9 august 2013, convertește Decretul-Lege nr. 69/2013 într-un nou act normativ care reglementează și promovează utilizarea medierii în litigiile civile și comerciale. Noua lege a fost adoptată cu scopul de a ușura volumul copleșitor de lucru al instanțelor italiene și, de asemenea, pentru a evita întârzieri suplimentare în procedurile judiciare, întârzieri care nu mai sunt tolerabile.

În ianuarie 2002, Curtea de Apel din Londra a pronunțat o hotărâre în cazul *Dunnett vs. Railtrack* (2002) 1 WLR 2434 refuzând să acorde despăgubirile în favoarea unui justițiabil care a avut *succes*, pe motiv că refuzase fără justificare să participe la mediere. Jurisprudența de mai sus a fost urmată și însușită ulterior în cadrul sistemului judiciar britanic.

Având în vedere că prevederile art. 2 alin. (1) din Legea nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator își încetează aplicabilitatea în termen de 45 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale a României și ținând cont că neadoptarea unor prevederi care să modifice și să completeze prevederile din lege declarate neconstituționale ar genera un impact negativ asupra desfășurării întregului act de justiție, se impune modificarea în regim de urgență a prevederilor art. 2, art. 58 și art. 60¹ din Legea nr. 192/2006.

2. Schimbări preconizate. Actul normativ propus conține dispoziții care reglementează eliminarea din lege a prevederilor considerate a fi o îngrădire a liberului acces la justiție, stipulând de asemenea prevederi prin care justițiabilul să încerce să-și soluționeze litigiul prin mediere, ca o condiție prealabilă introducerii acțiunilor la instanțele competente în sensul dispozițiilor art. 227 coroborat cu art. 21, art. 22 alin. (2) și art. 238 din Codul de procedură civilă.

Modificările aduse prin prezentul act normativ urmăresc realizarea și asigurarea unei relații echilibrate între procedura medierii și procedura judiciară, raportat la unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor din cadrul instanțelor de judecată așa cum au fost prevăzute prin dispozițiile Legii nr. 202/2010 cu privire la unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor din cadrul instanțelor de judecată.

3. Alte informații. Noile prevederi instituie o colaborare între mediator și avocat/consilier juridic în vederea îndeplinirii actului de justiție. În acest sens, prin procedura medierii, mediatorul și avocatul/consilierul juridic împreună, promovează și apără drepturile, libertățile și interesele legitime ale omului.

Secțiunea a 3-a - Impactul socioeconomic al prezentului act normativ

1. Impactul macroeconomic. Prin modificările prevăzute de prezentul act normativ, procedura medierii prezintă un avantaj din punct de vedere economic, deoarece prin scăderea costurilor aferente organizării unui proces în instanță, resursele financiare economisite pot fi direcționate spre bugetul de stat.

2. Impactul asupra mediului de afaceri. Soluționarea litigiilor prin procedura medierii, așa cum este reglementată prin prezentul act normativ, conferă importante avantaje mediului de afaceri, astfel: se obține o soluție agreeată de părți într-un interval de timp scurt, cu costuri mult mai reduse decât cele pe care le-ar presupune un litigiu soluționat pe cale judiciară; de asemenea, prin procedura medierii se asigură confidențialitatea cu privire la existența conflictului și soluția pe care părțile o aleg, ceea ce păstrează imaginea, atât de importantă în mediul de afaceri.

3. Impactul social. Având în vedere numărul litigiilor și durata mare de soluționare a acestora, prezentul act normativ cuprinde prevederi prin care se urmărește și se aduce un aport semnificativ la fluidizarea desfășurării actului de justiție, respectiv degrevarea instanțelor de judecată și așa suprasolicitate.

4. Impactul asupra mediului. Prezentul act normativ nu se referă la acest subiect.

5. Alte informații. Nu este cazul.